

**Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка**

**Кафедра археології, спеціальних історичних
і правознавчих дисциплін**

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Історична термінологія. Українська
Викладачі	Хоптяр Юрій Анатолійович, доцент кафедри АСІПД
Профайл викладачів	https://kaf-asipd.kpnu.edu.ua/?page_id=325
E-mail:	khoptyar.uriy@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/
Консультації	Відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін: щовівторка 14.20-15.35

2. Анотація до курсу

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Історична термінологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми 014 Середня освіта (Історія), предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія) та освітньо-професійної програми Середня освіта (Історія та правознавство).

Предметом вивчення курсу є найголовніші історичні терміни, що напрацьовані історичною наукою за весь період існування. Цей курс дає можливість студентам краще засвоїти весь навчальний матеріал, зорієнтуватись у складних питаннях політики, влади, проникнути у сутність суспільних явищ і процесів.

3. Мета та цілі курсу

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти знань про історичні терміни (близько 800), вміння орієнтуватися у визначеннях історичних термінів, розрізняти історичні терміни народи, тощо.

Завдання дисципліни:

- показ процесу історичного розвитку в контексті історичних термінів;
- критичне переосмислення позитивного і негативного в практиці становлення історичної науки, що вкрай необхідно для засвоєння, усвідомлення, аналізу і оцінки завдань, які ставляться перед дослідниками історії;

- формування у студентів навичок історичного мислення, політичної культури, зацікавлення їх у поглибленні і розширенні державознавчого та історичного світогляду;
- набуття умінь роботи з історичними, науковими джерелами.

Також **цілями курсу** є формування у студентів сучасного типу наукового мислення, що включає комплексне сприйняття різних аспектів досліджуваного об'єкта чи явища, а також вироблення в них навичок міждисциплінарного дослідження із застосуванням різних методів, в тому числі природничих, інформаційних, а також класичних інноваційних методів, що відображають сучасний стан історичної науки.

4. Формат курсу

ООК (заочний)

5. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки фахівців здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинні **набути наступних компетенцій:**

Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 03	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу
	ЗК 05	Здатність до пошуку та аналізу інформації з досліджуваної проблеми з різних джерел.
	ЗК 07	Готовність до неперервного навчання, до пізнання нового та опанування нових знань і стратегій/ способів мислення.
	ЗК 09	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості.
	ЗК 16	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК01	Критичне усвідомлення взаємозв'язку між ключовими фактами, подіями, явищами і процесами в історії України та країн світу на різних етапах історичного розвитку.

	ФК 03	Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.
	ФК 11	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
	ФК 13	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

7 - Програмні результати навчання

	ПРН 01	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу та історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
	ПРН 02	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
	ПРН 03	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі
	ПРН 04	Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
	ПРН 06	Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
	ПРН 14	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	014 Середня освіта (Історія), предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія); освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія та правознавство)	Середня освіта історія, 014 Середня освіта (Історія)
Рік навчання/ рік викладання		Третій / 2022
Семестр вивчення		десятий

нормативна/вибіркова		вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС		3 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин		54 год.
Кількість годин навчальних занять		16 год.
Лекційні заняття		8 год
Практичні заняття		0 год.
Семінарські заняття		8 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна та індивідуальна робота		38 год.
Форма підсумкового контролю		залік

7. Пререквізити курсу

Вивчення дисципліни «Історична термінологія» передбачає базові знання здобувачів вищої освіти, які вони отримали вивчаючи курси «Історія України», «Новітня історія країн Європи і Америки», «Археологія».

8. Технічне і програмне забезпечення

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного або інформаційного забезпечення, однак можливе використання проектора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення презентацій у формі MS Power Point або інших. Передбачається застосування об'єктно-модульного середовища MOODLE..

9. Політики курсу

Письмові роботи. Передбачається, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (реферат, модульна контрольна робота).

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених планом.

Література.

Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам! Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

10. Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль	МКР	Самостійна робота (ІНДЗ)	Сума
20	50	30	100

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за рейтинговою системою зі 100-бальною шкалою та шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F) та національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано, не зараховано).

Зі 100 балів, студент впродовж семестру може набрати максимально 100 балів, з яких:

20 – поточне оцінювання

30 – виконання студентами модульної контрольної роботи

10 – виконання студентами самостійної роботи 40 – складення екзамену.

Кінцева оцінка успішності студента формується шляхом додавання балів, що студент отримав за участь в роботі впродовж семестру та балів, який студент отримав на екзамені. Кінцева оцінка набуває вигляду як за національною шкалою, так за 100-бальною шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F). Студент вважається допущеним до підсумкового контролю при умові: обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх семінарських занять, виконання самостійної роботи, що передбачена навчальним планом дисципліни.

Критерії та норми поточного оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни. Розподіл балів, які отримують студенти:

1-3 бали (початковий рівень). Студент володіє матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними. Слабко усвідомлюється мета навчально-пізнавальної діяльності, даються відповіді лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні».

4-6 балів (середній рівень). Студент володіє початковими знаннями з антропології, знає близько половини навчального матеріалу, здатний його відтворити. Проте слабо орієнтується в поняттях, визначеннях, а самостійне опрацювання навчального матеріалу з історії первісного суспільства викликає певні труднощі.

7-9 балів (достатній рівень). Студент вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить логічні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації. Подається чітке тлумачення понять, категорій з історії первісного суспільства, а самостійне опрацювання матеріалу не викликає труднощів. Виконуються прості творчі завдання з історії первісного суспільства.

10-12 балів (високий рівень). Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності з історії первісного суспільства. Використовується широкий арсенал засобів для

доведення своєї думки. Логічно і творчо викладається матеріал з історії первісного суспільства в усній та письмовій формі.

Базова література до дисципліни:

1. Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Випробування вірою. Боротьба за реалізацію прав і свобод віруючих на Україні в другій половині 1950-х – 1980-ті рр. К.,2020.
2. Баженов Л.В. Репресії проти етнічних поляків Поділля 30-х – початку 50-х рр. ХХ ст. у сучасних наукових і краєзнавчих дослідженнях.// Наукові праці Кам'янець-Подільського педагогічного університету. Кам'янець-Подільський, 2013. Т.11. С.298-305.
3. Баран В.Д. Давні слов'яни. К., 2019.
4. Баран В.Д., Баран Я.В. Походження українського народу. К., 2012.
5. Баран В.Д., Козак Д.Н., Терпиловський П.Т. Походження слов'ян. К.,2021.
6. Винокур І.С. Історія та культура черняхівських племен Дністра Дністровського межиріччя II-IV ст. н.е. К., 2022.
7. Винокур І.С. Черняхівська культура: витоки і доля. Кам'янець-Подільський, 2010.
8. Винокур І.С., Телегін Д.Я. Археологія України. Тернопіль,2014.
9. Вовк Х.К. Студії з української етнографії та антропології. К.,1995.
10. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки. К.,2013.
11. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. К.,2017.
12. Гуменюк А.О. Особливості демографічних процесів на Правобережній Україні у 60-70-х рр. ХІХ ст.// Наукові праці Кам'янець-Подільського педагогічного університету. Кам'янець-Подільський, 2018. Т.2(4). С.139-143.
13. Енциклопедія історії України. Т. 1-2. К.,2013.
14. Завальнюк О.М. Українська еліта і творення національної університетської освіти: фундатори і будівничі. Кам'янець-Подільський, 2015.
15. Залізник Д. Від склавів до української нації. К.,2017.
16. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник./ В.М.Литвин, В.І.Гусев, А.Г.Слюсаренко. К.,2012.
17. Кугутяк М. Голодомор 1932-1933-го років на Наддніпрянщині і Західна Україна.// Україна соборна: Зб.наук.статей. К.,2014. Вип.1. С.270-287.
18. Малий В.В. Демографічна ситуація на Поділлі.// Наукові праці Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. Кам'янець-Подільський,2011. С.416-423.

- 19.Марчук В.В. Церква, духовність, нація. Українська греко-католицька церква в суспільному житті України ХХ ст. Івано-Франківськ, 2014.
- 20.Моця О., Ричка В. Київська Русь від язичництва до християнства. К.,2016.
- 21.Обушний М.І. Етнос і нація: проблеми ідентичності. К.,1998.
- 22.Політичні репресії на Поділлі (20-30-і рр. ХХ ст.)// За ред. В.Ю.Васильєва, С.Л.Калитко, П.М.Кравченка, Р.Ю.Подкура. Вінниця, 2019.
- 23.Приходнюк О.М. Слов'яни на Поділлі. К.,2015.
- 24.Рибак І.В. Соціально-побутова інфраструктура українського села (1921 – 1991). Кам'янець-Подільський, 2011.
- 25.Романцов В.О. Український етнос: на одвічних землях та за її межами (ХУШ-ХХ ст.). К.,2018.
- 26.Сергійчук В. Українці за межами імперії. К.,2012.
- 27.Смолій В.А., Степанков В.С. Богдан Хмельницький. К.,2015.
- 28.Українська еміграція: від минувшини до сьогодення//Під ред. Б.Д.Лановика. Тернопіль, 2019.
- 29.Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. К.,1991.
- 30.Українці: історико-етнографічна монографія в 2-х книгах. К.,2019.
- 31.Федьков О.М. Всеросійський селянський союз і політичні партії в 1906-1907 рр.// Наукові праці Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. Кам'янець-Подільський,2013. Т.11. С.152-160.
- 32.Філінюк А.Г. Українсько-російські відносини у Правобережній Україні на рубежі ХУШ-ХІХ ст.// Наукові праці Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. Кам'янець-Подільський,2011. Т.6 (8). С.129-139.
- 33.Хоптяр Ю.А. Етнологія: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2010.**
- 34.Хоптяр Ю.А.Історична термінологія. Кам'янець-Подільський, 2009.**